

SAMENLEVINGSOPBOUW
Oost-Vlaanderen

Werkgroep kleuterparticipatie

- Sint-Niklaas – 7 mei 2013

Inhoud

1. Inleidend
2. Aantal indicatorleerlingen
3. als uitgesproken buurtschool
4. Resultaten van het onderzoek 'Wie is er bang van de zwarte school?'
5. Het pygmalioneffect

1- Inleidend

Een filmpje:

[http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU&list=P
L530BC158C22BF51B&index=1](http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU&list=P
L530BC158C22BF51B&index=1)

2 – Indicatorleerlingen

Welk zijn de indicatoren die bepalen of iemand een indicatorleerling is?

- Het gezin maakt deel uit van de trekkende bevolking
- De moeder heeft geen getuigschrift van het secundair onderwijs
- De leerling leeft tijdelijk of permanent buiten het eigen gezin
- Het gezin ontvangt een schooltoelage

2 – Indicatorleerlingen

- **Hoeveel indicatorleerlingen heeft ... ?**
(schooljaar 2011-2012)
 - **In absolute aantallen**
 - **In percentage**
- In absolute aantallen:
- In percentage:

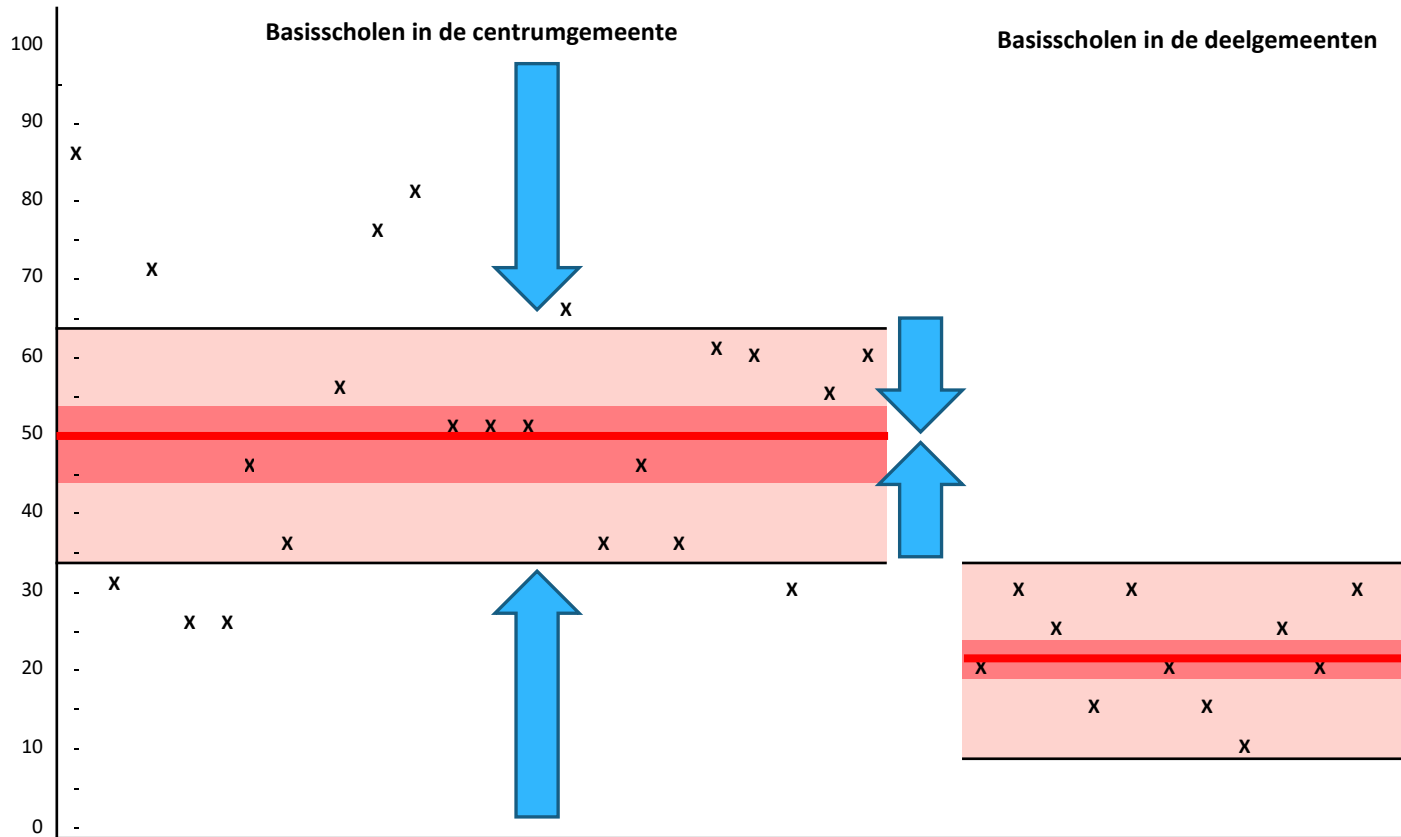
2 – Indicatorleerlingen

- **Als je de percentages uitzet per indicator, hoe scoort ... dan?** (cijfers 2010-2011)

Indicator	Absolute aantallen	Percentage	Gemiddeld in Sint-Niklaas-centrum
Trekkende bevolking			
Thuis taal			
Opleiding moeder			
Kind is geplaatst			
Schooltoelage			

2 – Indicatorleerlingen

3 – ... = een buurtschool

Hoe noemt de wijk waarin jullie school gelegen is?

... wijk.

Hoeveel % van de leerlingen komen uit de buurt van de school?

92% - uitgesproken buurtschool

3 – ... = een buurtschool

Hoe ziet de buurt rond de school eruit? Wat typeert de buurt?

- Veel sociale woningen (\leftrightarrow inkomen bewoners)
- Bloemennamen van de straten
- Oudere buurt (jaren '20 en '30, school in '52)
- Geen kansarme buurt

→ Daarom is jullie school een mooie weer-spiegeling van de buurt waarin jullie gesitueerd zijn.

→ Doe eens een buurtwandeling met je team!

4 – Resultaten van het onderzoek ‘Wie is er bang van de zwarte school?’

< Onderzoek van UG en KUL 2012

- Kinderen uit de middenklasse presteren in elke school goed.
- Vooral kansarmoede bepaalt schoolprestaties, niet de kleur van de klasgroep.
- De samenstelling van de groep doet er nauwelijks toe!

4 – Resultaten van het onderzoek ‘Wie is er bang van de zwarte school?’

- Gevaar schuilt in de verwachtingen van de leerkracht
- Uit onderzoek blijkt dat in scholen met veel kansarme leerlingen leraren vaak minder van hun leerlingen verwachten!

4 – Resultaten van het onderzoek ‘Wie is er bang van de zwarte school?’

Hoe beïnvloedt schoolsegregatie de prestaties van leerlingen?

Hoe hoger het percentage kansarme leerlingen

Hoe lager de verwachtingen van de leraar

Hoe zinlozer leerlingen school vinden

Hoe slechter ze presteren

4 – Resultaten van het onderzoek ‘Wie is er bang van de zwarte school?’

Als je hier meer over wil lezen:

- ° Klasse februari 2012
- ° Segregatie in het basisonderwijs: geen zwart-wit verhaal (Garant)

5 – Het pygmalioneffect

< Verhaal van de beeldhouwer Pygmalion die uit ivoor een beeld van een meisje maakte, Pygmalion werd zo verliefd op het marmeren beeld dat hij Afrodite smeekte om haar tot leven te wekken. Zijn wens werd verhoord.

5 – Het pygmalioneffect

Pygmalion-effect: Als iemand zich gaat gedragen naar de verwachting die gezaghebbende anderen van hem of haar hebben.

→ Werkt in beide richtingen: positief en negatief

5 – Het pygmalioneffect

5 – Het pygmalioneffect

- Rosenthal en Jacobsen (1968) testten dit op een groep schoolkinderen.
- Zij namen een IQ-test af van kinderen.
- De resultaten van de test werden in werkelijkheid niet gemeten. Toch kregen de docenten een lijst met willekeurige namen van leerlingen die 'goed' gescoord hadden.
- Een jaar later werden de kinderen opnieuw getest, maar nu echt. De resultaten waren verrassend. De kinderen die 'at random' op de lijst geplaatst waren als zijnde kinderen met een hoge score, behaalde nu daadwerkelijk statistisch significant betere resultaten dan hun klasgenootjes. De op niets gebaseerde verwachting van de docenten omtrent de intelligentie van deze kinderen was werkelijkheid geworden.

5 – Het pygmalioneffect

Uit nader onderzoek naar de mogelijke oorzaken bleek dat de intelligent veronderstelde kinderen:

- ° vaker het woord kregen wanneer zij hun vinger opstaken
- ° meer spreektijd kregen eens ze aan het woord waren
- ° uitgebreider werden gecorrigeerd wanneer zij een fout antwoord gaven
- ° meer aangemoedigd werden – positievere feedback kregen

5 – Het pygmalioneffect

- Als je bewust met dit onbewust effect in je klas omgaat, vaart elke leerling, maar vooral de kansarme leerling hier goed bij!
- Stel voldoende hoge verwachtingen naar alle leerlingen in je klas!

5 – Het pygmalioneffect

Zo getuigde een vrouw van 25 die opgroeide in een kansarm gezin (en een diploma hoger onderwijs haalde):

“Bepaalde leerkrachten hebben voor mij het verschil gemaakt! Ze geloofden in me en lieten me dat goed voelen. Als er thuis weer eens iets was, was er begrip, ik mocht af en toe eens toets een dagje later afleggen of kreeg wat uitstel voor een taak ... maar ik moest wel werken en ze legden de lat steeds weer hoog. Dankzij begrip enerzijds en hoge verwachtingen van leerkrachten anderzijds heb ik mijn diploma gehaald!”

5 – Het pygmalioneffect

Er is nog een tweede experiment:

- Jane Elliot, een Amerikaanse leerkracht wilde in een derde leerjaar (gedurende 1 dag) kinderen laten beleven hoe racisme voelt: “blauwe en bruine ogen” (na de dood van Martin Luther King)
- <http://www.youtube.com/watch?v=YHSmvcOzbjI>
- Aan de kinderen met blauwe ogen werd gezegd dat zij de superieure groep waren en dat uit onderzoek bleek dat blauwogige kinderen verstandiger waren.
- Zij mochten een kraag rond de hals van de bruinogigen hangen om deze minderwaardige groep goed te herkennen.

5 – Het pygmalioneffect

- De kinderen met blauwe ogen kregen extra privileges: langer speeltijd, extra ondersteuning over de middag, ze zaten ook allemaal vooraan in de klas.
- Ze benadrukte dikwijls de verschillen tussen de twee groepen ...
- Al na 15 minuten begon men verschil te zien in het gedrag van de kinderen en de interactie tussen beide groepen.
- Eerst gingen de kinderen met bruine ogen in verzet, maar al gauw kwam de berusting bij deze groep kinderen ... ze gingen zich gedragen naar de verwachting

5 – Het pygmalioneffect

- De kinderen met blauwe ogen (de superioren) werden bezig en vervelend in de omgang met de kinderen met bruine ogen
- En nog straffer hun punten werden veel beter (hoger dan eigenlijk van hen zou 'verwacht' kunnen worden)
- De bruinogige kinderen werden stil, timide en hun resultaten verslechterden, zelfs voor eenvoudige taken die daarvoor voor hen eenvoudig waren.

5 – Het pygmalioneffect

- De volgende dag draaide ze de rollen om: de kinderen met bruine ogen werden superieur, die met blauwe ogen minderwaardig.
- Dezelfde resultaten werden vastgesteld!

5 – Het pygmalioneffect

5 – Het pygmalioneffect

- Eigenlijk breng ik dus een positieve boodschap!
- Pygmalioneffect heeft een positieve kant: hoe hoger de verwachtingen van de leerkracht, hoe beter leerlingen gaan presteren
- Als jullie voldoende geloven en voldoende hoge verwachtingen stellen in jezelf, je collega's, de school en elke leerling in je klas
→ zal jullie school bloeien en groeien!

6 – Terug naar het beginfilmpje

Wat hebben we vandaag geleerd?